

Cirkulärnr: 1991:38
Diariernr: 1991:0380
Handläggare: Johan Carlström
Håkan Gustafsson
Avdsek: KES Regional
Datum: 1991-02-18
Mottagare: Kommunstyrelsen
Kanslichefen
Rubrik: "Näringspolitik för tillväxt". Regeringens proposition 1990/91

"Näringspolitik för tillväxt". Regeringens proposition 1990/91

Torsdagen den 14 februari lade regeringen fram den s k tillväxtpropositionen. Den berör frågor inom industri-, kommunikations-, utbildnings-, jordbruks- och miljödepartementens områden. Enligt preliminära uppgifter kommer den att behandlas i respektive riksdagsutskott under mars-april och tas upp i riksdagen månadskiftet maj-juni. I det följande redogörs kortfattat för de viktigaste förslagen som berör kommunerna.

Kommunikationer och infrastruktur.

Det övergripande målet för trafikpolitiken, enligt riksdagens beslut 1988, ligger fast: att erbjuda medborgarna och näringslivet i landets olika delar en tillfredsställande säker och miljöanpassad trafikförsörjning till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnader.

En särskild infrastrukturfond om minst 20 miljarder kronor ska inrättas. 5 miljarder avsätts innevarande budgetår, 5 miljarder nästa budgetår och minst 10 miljarder under resten av 90-talet, allt utöver ordinarie anslag. Tillsammans med bl a nya finansieringsformer innebär detta att ett investeringsprogram på drygt 100 miljarder kronor ska kunna förverkligas fram till sekelskiftet. Detta är närmast en fördubbling jämfört med nuvarande nivå.

Förutom "extraanslag" genom omprioritering inom den offentliga verksamheten är nya avgifter (t ex på vägar och broar) och skärpta avkastningskrav på flera av de statliga verken viktiga finansieringskällor. Samarbetsprojekt med näringslivet är också ett viktigt inslag.

Medlen ska användas till för landet strategiska projekt. En särskild delegation ska tillkallas för att bereda projekt som regeringen sedan beslutar om.

Prioriterade järnvägsprojekt är:

- dubbelspårsutbyggnad längs hela Västkustbanan
- standardhöjning på stambanan genom övre Norrland
- järnväg norrut från Stockholm via Arlanda
- utbyggnad av järnvägen i Mälardalen
- tidigareläggning av snabbtågsanpassning på södra stambanan och ostkustbanan.

Satsningar på vägarna ska ske längs hela stråk. I första hand görs standardförbättringar på E3, E4 och E6, t ex i form av förbifarter och bortbyggda flaskhalsar. Flera av projekten hel- eller delfinansieras med vägavgifter. Problemen med dålig bärighet på de mindre vägarna ska motverkas och program utformas för att säkerställa en hög kapacitet på viktiga vägstråk för skogsindustrin.

Ökade investeringar görs i trafikens infrastruktur i storstäderna, som en följd av de tre s k storstadsuppgröelserna. 5,5 miljarder ur infrastrukturfonden avsätts för delfinansiering av sådana åtgärder.

Såväl det politiska som ekonomiska ansvaret för det statskommunala och enskilda vägnätet överförs till kommunerna så snart detta är praktiskt möjligt. Kommunalekonomiska kommittén får i uppdrag att utarbeta ett förslag till hur överföringen av bidrag ska kunna ske i ett framtida förändrat skatteutjämningsystem. I avvaktan på detta görs inga ändringar i gällande ordning utan Vägverket svarar som tidigare för fördelningen av medel för byggande av LTA-anläggningar till de olika länen.

Högre utbildning.

Antalet nybörjarplatser inom högskolan föreslås öka. Främst gäller det att tillgodose behovet av teknikerutbildning. Därför föreslås en utbyggnad av den tvååriga ingenjörsutbildningen, civilingenjörsutbildningen och naturvetarlinjen enligt nedan. Dessutom förstärks anslaget för lokala och individuella linjer samt fristående kurser.

För att förstärka den tekniska grundforskningen föreslås att 320 nya doktorandtjänster inrättas inom det tekniska och delar av det naturvetenskapliga området fram till 1994/95. Detta bör innebära att antalet examinerade doktorer ökar med 50%.

För att ge fler svenska företag möjlighet att delta i det europeiska utvecklings- och forskningsarbetet föreslås att anslagen för detta ändamål ökas med 50% eller 65 miljoner kronor.

Omorganisation av myndigheter.

Statens energiverk (STEV), statens industriverk (SIND) och styrelsen för teknisk utveckling (STU) läggs ned. Deras arbetsuppgifter samordnas och överförs till en ny näringspolitisk myndighet.

Fiskeridistributionen omorganiseras genom att fiskeristyrelsens och jordbruksnämndens verksamhet på fiskets område slås samman den 1 juli 1991. Namnet på myndigheten blir fiskeriverket med lokalisering till Göteborg.

Ökad konkurrens och effektivare marknader

Regeringen vill slopa flera marknadsregleringar som försvårar konkurrensen. Förslagen syftar till lägre konsumentpriser, men är också ett led i en EG-anpassning. Man vill också ta bort mycket av regelverket runt förvärvsprövningen av jordbruksmark (som fört varit en fråga som drivits hårt av många kommuner som är starkt beroende av skogs- och jordbruk).

Tillväxtpropositionen genomsyras av ambitionen att Sverige måste göras attraktivare för utländska investerare. Man vill dels förenkla för utländska företag och företagare att få näringsstillstånd och dels anpassa reglerna för utländska företagsförvärv i Sverige till EG:s regelverk.

Inom livsmedelsområdet berör avregleringarna frågor som förbud mot marknadsdelning, sänkt gränsskydd för jordbruket, avskaffande av prisregleringar inom fiskerinäringen och slopat statsstöd inom sockernäringen (efter en övergångsperiod).

För inrikesflyget kommer en etappvis avreglering att göras med ett första steg den 1 januari 1992 då konkurrensen mellan Linjeflyg och SAS öppnas på det svenska sk primärnätet. Men här finns också utredningsdirektiv som syftar till ökad konkurrens inom regionalflyget. För primärnätet vill man i ett utredningsuppdrag till Luftfartsverket se ett samlat förslag till organisation och huvudmannaskap för flygplatser.

Förslaget som berör skogsindustrin handlar om avreglering av råvaruförsörjningen.

Förnyelse genom återväxt

Regeringen vill nu satsa ytterligare på expansion av små företag, som tillför näringslivet nya produkter och nytt kunnande. Huvudinslagen i regeringsprogrammet för att förnya svenskt näringsliv är att man:

- anslår medel för att uppmuntra till utländska investeringar i Sverige, som ska tillföra ny kunskap om t ex produktutveckling

- effektiviserar/behovsanpassar statens insatser för företagsutveckling. Insatserna handlar om att:

* underlätta riskkapitalförsörjningen för framförallt mindre teknikföretag

* stimulera företagande som är knutet till universitet och högskolor

* genom en starkare koppling mellan kommersiell och teknisk utveckling förändra det statliga produktutvecklingsstödet

* öka samverkan för teknikspridning. Här ser man vid sidan av utvecklingsfonderna också kommunernas näringslivssekreterare som en viktig resurs i ett nätverk som ska erbjudas speciell utbildning.

Frågor och synpunkter tas gärna emot av Johan Carlström tfn 08-772 43 77 och Håkan Gustafsson tfn 08-772 43 70.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och samhällsplanering
Regional- och näringspolitik

Johan Carlström

Håkan Gustafsson